

Š i f r a k a n d i d a t a :

--

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 =====

Geografija Slovenije

Ponedeljek, 30. avgust 2010 / 80 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca).

Izpiti pola vsebuje 21 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 40. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve, ki jih pišete z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom, vpisujte v **izpitno polo** v za to predvideni prostor. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 2 prazni. Barvna priloga ima 4 strani, od tega 1 prazno.

Prazna stran

OBRNITE LIST.

D1 – SLOVENIJA

1. Na karti poplavnih območij v Sloveniji v prilogi 1 (Priloga k Izpitni poli 2) so s črkami označena nekatera večja poplavna območja. K črkam pripišite imena rek, ki poplavljajo.

A _____

B _____

C _____

(2 točki)

2. Pojasnite vpliv strmega reliefa na nastanek hudourniških poplav.

(1 točka)

3. Razložite, zakaj ima večina naših rek običajno visoke vode v jeseni in spomladi ter v tem času tudi najpogosteje poplavljajo.

Jeseni: _____

Spomladi: _____

(2 točki)

4. Naštejte tri ukrepe, s katerimi se človek bojuje proti popavljanju rek.

(2 točki)

5. Obkrožite črko pred pravilno trditvijo.

- A Morje poplavljaj ob sočasnem nastopu burje, izrazite oseke in nizkega zračnega tlaka.
- B Morje poplavljaj ob sočasnem pojavu nizkega zračnega tlaka, juga in visoke plime.
- C Morje poplavljaj ob plimi, brezvetru in visokem zračnem tlaku.

(1 točka)

6. Opišite pojem mokrišče in razložite trditev: »Mokrišča so ledvice pokrajine.«

Opis: _____

Razlaga: _____

(2 točki)

D2 – SLOVENIJA

7. Natančno razložite trditev: »Leta 2007 je bil v Sloveniji naravni prirastek 0,6 ‰.«

(1 točka)

8. K trditvi pripisite DA, če je pravilna, in NE, če je napačna.

Število prebivalcev Slovenije je zadnjih deset let naraščalo izključno zaradi pozitivnega migracijskega salda.	☐
Povprečno število živorojenih otrok na žensko v rodni dobi v Sloveniji ne zagotavlja ohranjanja generacij.	☐
Za središča treh največjih slovenskih mest je trenutno značilna največja rast števila prebivalcev v državi.	☐

(2 točki)

9. Opišite vpliv lege in reliefa za demografsko ogroženost območja, ki je v prilogi 2 (Priloga k Izpitni poli 2) označeno s črko A.

Opis lege: _____

Opis reliefa: _____

(2 točki)

10. Opišite vzrok za starostno sestavo prebivalstva v naselju, ki jo simbolizira priloga 3 (Priloga k Izpitni poli 2), in posledico take starostne sestave za prihodnji razvoj naselja.

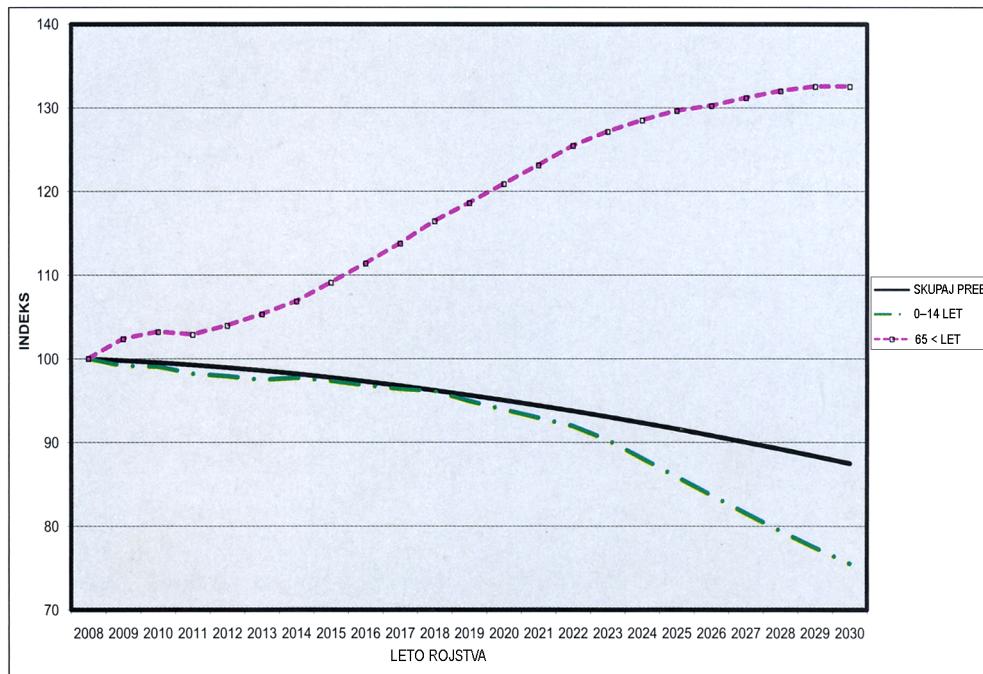
Vzrok: _____

Posledica: _____

(2 točki)

11. Slika 1 prikazuje projekcijo prebivalstva v Pomurju med letoma 2008–2030. Napišite, kako se bo v prihodnje spremenil naravni prirastek, in pojasnite dve posledici, ki bi jih tak demografski razvoj imel za gospodarstvo Pomurja.

Slika 1: Projekcija prebivalstva Pomurja po naravnri rasti za obdobje 2008–2030 – indeksi gibanja števila prebivalcev značilnih starostnih skupin

(Vir: Pomurje. Geografski pogledi na pokrajinu ob Muri, str. 165. Zveza geografov Slovenije in Društvo geografov Pomurja. Murska Sobota. 2009)

Naravni prirastek: _____

Pojasnitev:

1 _____

2 _____

(3 točke)

E1 – SLOVENIJA

12. Pred trditve, ki opisujejo značilnosti Karavank, napišite DA, če so pravilne, in NE, če so napačne.

- Prevladuje alpska smer slemenitve.
 Na površju prevladujejo ledeniške reliefne oblike.
 Po grebenih poteka razvodnica med dravskim in savskim porečjem.
 Zahodni del ima večjo letno količino padavin kakor vzhodni del.

(2 točki)

13. Priloga 4 (Priloga k Izpitni poli 2) prikazuje nekatere vrhove v zahodnem delu Karavank. Imenujte bioklimatski višinski pas, v katerega segajo ti vrhovi in opišite vzrok za skromnejše rastlinstvo na pobočjih, ki so označena s črko B, v primerjavi s pobočji A.

Bioklimatski višinski pas: _____

Opis: _____

(2 točki)

14. Imenujte močan veter, ki se v hladni polovici leta spušča po pobočjih Karavank.

(1 točka)

15. Napišite obliko naselja, ki ga prikazuje priloga 5 (Priloga k Izpitni poli 2), in opišite dva vzroka za omejene možnosti za poljedelstvo na območjih Karavank, kjer prevladujejo taka naselja.

Oblika naselja: _____

Opis:

1 _____

2 _____

(3 točke)

16. Imenujte neagrarno dejavnost, ki je že pred dvema stoletjema spodbudila razvoj gospodarstva v Mežiški dolini, in pojasnite, zakaj dolini pri Žerjavu pravimo tudi Dolina smrti.

Dejavnost: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

E2 – SLOVENIJA

17. Napišite ime večjega mesta v Subpanonski Sloveniji, ki ga opisuje besedilo:

Zahodno stran mesta omejuje 7,6 km dolg prekop med Ledavo in Muro. Mesto trajno varuje pred poplavljjanjem potokov, ki s severnega gričevja pritečejo na ravninski svet Dolinskega in Ravenskega.

Ime mesta: _____
(1 točka)

18. Priloga 6 (Priloga k Izpitni poli 2) prikazuje Celje. Imenujte največjo reko, ki teče skozi mesto, in regijo (pokrajino) Predalpske Slovenije, ki Celjsko kotlino omejuje na severu.

Ime reke: _____

Ime regije: _____
(2 točki)

19. Glede na prilogo 7 (Priloga k Izpitni poli 2) napišite, katerega leta je število prebivalcev v Mariboru prvič preseglo 30 000, in pojasnite poglavitni vzrok za to povečanje.

Leto: _____

Pojasnitev: _____

(2 točki)

20. Razložite, zakaj je število prebivalcev v Murski Soboti do leta 1961 naraščalo počasneje kakor v Mariboru ali Celju, in opišite vzrok za hitrejše naraščanje v Murski Soboti po navedem letu.

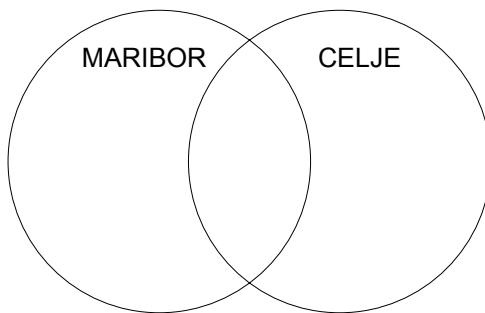
Razlaga: _____

Opis: _____

(2 točki)

21. V spodnja kroga vpišite črke pred trditvami, ki veljajo za Maribor ali Celje, v presek kroga pa trditve, ki veljajo za obe mesti.

- A Dejavniki, ki so vplivali na nastanek mesta, so reka, križišče cestnih poti in lega ob robu ravninskega sveta.
- B Mesto leži na stiku gozdnate pokrajine na zahodu in severozahodu ter kmetijske pokrajine na jugu in jugovzhodu.
- C Po zgraditvi Južne železnice je mesto zajela industrializacija.
- D V obdobju socialistične Jugoslavije je bilo mesto zgled hitrega gospodarskega razvoja.
- E Po osamosvojitvi je tržnemu gospodarstvu neprilagojena industrija začela propadati, kar je povzročilo brezposelnost.
- F V razvoju mesta je v zadnjih desetletjih v ospredju trgovina in sejemska dejavnost.

(3 točke)

Prazna stran